

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszanki i identyfikacja przedsiębiorstwa

- **1.1 Identyfikator produktu**
- **Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605**
- **Zastosowanie substancji / preparatu** Uszczelka silikonowa
- **1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki**
- **Producent/Dostawca:**
Hermann Otto GmbH
Krankenhausstraße 14
D-83413 Fridolfing
Tel.: 0049/(0)8684/908-0
Fax.: 0049/(0)8684/908-1840
- **Komórka udzielająca informacji:**
Tel.: 0049- (0)8684- 908- 2363 (-4300)
E-Mail: alois.parzinger@otto-chemie.de
- **1.4 Numer telefonu alarmowego:** 0049- (0)8684- 908- 2363 (w ogólnych godzinach pracy)

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

- **2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszanki**
- **Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008**
Produkt nie jest klasyfikowany zgodnie z przepisami CLP.
- **2.2 Elementy oznakowania**
- **Oznakowanie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008** brak
- **Piktogramy określające rodzaj zagrożenia** brak
- **Hasło ostrzegawcze** brak
- **Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia** brak
- **Dane dodatkowe:**
Zadbać o dobrą wentylację podczas obróbki i utwardzania.
Zawiera trimetoksywinylosilan, N-(3-(trimetoksywinylo)propyl)etylenodiaminę, (3-aminopropyl)trietoksylosilan. Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.
Karta charakterystyki dostępna na żądanie.
- **2.3 Inne zagrożenia**
Podczas obróbki i utwardzania materiału substancja sieciująca może być uwalniana w postaci pary.
Należy z tego względu dbać o dobrą wentylację pomieszczenia oraz w razie potrzeby o odsysanie.
- **Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB**
- **PBT:** Nie ma zastosowania.
- **vPvB:** Nie ma zastosowania.
- **Określanie właściwości zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego**
870-08-6 dioctyltin oxide: Wykaz II

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

- **3.2 Mieszanki**
 - **Opis:** Polidimetylosiloksan, wypełniacze, substancje pomocnicze oraz alkoksowe związki sieciujące
 - **Składniki niebezpieczne:**
CAS: 2768-02-7	trimetoksywinylosilan	<2,5%
EINECS: 220-449-8	⚠ Flam. Liq. 3, H226; ⚠ Acute Tox. 4, H332; Skin Sens.	
Reg.nr.: 01-2119513215-52-xxxx	1B, H317	
	Konkretny limit koncentracji: Skin Sens. 1B; H317: C ≥ 5 %	
- (ciąg dalszy na stronie 2)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 1)

CAS: 1760-24-3	N-(3-(trimetoxysilyl)propyl)ethylenediamine	<1%
EINECS: 217-164-6	☠ Eye Dam. 1, H318; ☠ Aquatic Chronic 2, H411;	
Reg.nr.: 01-2119970215-39-xxxx	☠ Acute Tox. 4, H332; Skin Sens. 1, H317	
	Określone granice stężeń: Eye Irrit. 2; H319: C ≥ 2,5 %	
	Skin Sens. 1; H317: C ≥ 6 %	
CAS: 919-30-2	(3-aminopropyl)trietoksysilan	<1%
EINECS: 213-048-4	☠ Skin Corr. 1B, H314; ☠ Acute Tox. 4, H302; Skin Sens.	
Reg.nr.: 01-2119480479-24-XX	1B, H317	
	Określone granice stężeń: Eye Dam. 1; H318: C ≥ 5 %	
	Eye Irrit. 2; H319: 5 % ≤ C < 5 %	
	Skin Sens. 1B; H317: C ≥ 4 %	
CAS: 870-08-6	dioctyltin oxide	<1%
EINECS: 212-791-1	☠ STOT SE 2, H371	
Reg.nr.: 01-2119971268-27-0000		

Wskazówki dodatkowe:

Pełna treść przytoczonych wskazówek dotyczących zagrożeń znajduje się w rozdziale 16. Surowce w postaci cząstek stałych stwarzające ryzyko wdychania są nierozzerwalnie związane z produktem i dlatego nie powodują klasyfikacji produktu pod kątem zagrożeń związanych z wdychaniem. Ze względu na właściwości fizyczne produktu narażenie na wdychanie cząstek stałych nie jest możliwe.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy**4.1 Opis środków pierwszej pomocy****Po wdychaniu:**

Dostarczyć świeże powietrze, ewentualnie sztuczne oddychanie, ciepło. W przypadku utrzymujących się dolegliwości skonsultować z lekarzem.

Po styczności ze skórą:

Natychmiast zmyć wodą i mydłem i dobrze spłukać.

W przypadku trwałego podrażnienia skóry zgłosić się do lekarza.

Po styczności z okiem:

Przepłukać oczy z otwartą powieką przez kilka minut pod bieżącą wodą i zasięgnąć porady lekarza.

Po przełknięciu: Nie powodować wymiotów i natychmiast sprowadzić lekarza.**SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru****5.1 Środki gaśnicze****Przydatne środki gaśnicze:**

CO₂, proszek gaśniczy lub strumień wody. Większy pożar zwalczać strumieniem wody lub pianą odporną na działanie alkoholu.

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Przy ogrzewaniu lub w wypadku pożaru możliwe jest tworzenie się trujących gazów.

5.3 Informacje dla straży pożarnej**Specjalne wyposażenie ochronne:**

Założyć urządzenie ochrony dróg oddechowych.

Nie wdychać gazów powstających podczas eksplozji i pożarów.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska**6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych**

Zadbać o wystarczające wietrzenie.

(ciąg dalszy na stronie 3)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 2)

- **6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:**
Nie dopuścić do przeniknięcia do kanalizacji /wód powierzchniowych /wód gruntowych.
- **6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:**
Materiał skażony usunąć jako odpad wg punktu 13.
- **6.4 Odniesienia do innych sekcji**
Informacje na temat osobistego wyposażenia ochronnego patrz rozdział 8.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

- **7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania**
Zadbać o dobry nawiew /odsysanie w miejscu pracy.
Patrz punkt 8: Osobiste wyposażenie ochronne
- **7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności**
- **Składowanie:**
- **Wymagania w stosunku do pomieszczeń składowych i zbiorników:**
Nie dopuścić, w sposób pewny, do przenikania do podłoża.
- **Wskazówki odnośnie wspólnego składowania:**
Nie składować w styczności ze środkami spożywczymi.
- **Dalsze wskazówki odnośnie warunków składowania:**
Składować w dobrze zamkniętych beczkach w chłodnym i suchym miejscu.
Chronić przed gorącem i bezpośrednim promieniowaniem słonecznym.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

- **8.1 Parametry dotyczące kontroli**
- **Składniki wraz z kontrolowanymi wartościami granicznymi zależnymi od miejsca pracy:**
- **Wskazówki dodatkowe:** Podstawą były aktualnie obowiązujące wykazy.
- **8.2 Kontrola narażenia**
- **Stosowne techniczne środki kontroli** Brak dalszych danych, patrz punkt 7.
- **Indywidualne środki ochrony takie jak indywidualne wyposażenie ochronne**
- **Ogólne środki ochrony i higieny:**
Należy przestrzegać zwyczajnych środków ostrożności przy obchodzeniu się z chemikaliami.
Myć ręce przed przerwą i przed końcem pracy.
Unikać styczności z oczami i skórą.
- **Ochronę dróg oddechowych**
Ten produkt nie powinien być stosowany przy słabej wentylacji, chyba że stosowana jest maska ochronna z odpowiednim filtrem przeciwgazowym (np. typu ABEK zgodnie z normą EN 14387).
- **Ochrona rąk:** Rękawice ochronne
- **Materiał, z którego wykonane są rękawice**
Wybór odpowiednich rękawic nie zależy tylko od materiału, lecz także od innych cech jakościowych i zmienia się od producenta do producenta.
Kauczuk nitylowy
Zalecana grubość materiału: > 0,4 mm
- **Czas penetracji dla materiału, z którego wykonane są rękawice**
Wartość przenikania: poziom 10 - 30 min
- **Ochronę oczu lub twarzy** Okulary ochronne
- **Ochrona ciała:** Robocza odzież ochronna

(ciąg dalszy na stronie 4)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 3)

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

- **Ogólne dane**
- **Stan skupienia** Płynny
- **Kolor:** Zgodnie z nazwą produktu
- **Zapach:** Alkoholowy
- **Temperatura topnienia/krzepnięcia:** Nie jest określony.
- **Temperatura wrzenia lub początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia** Nie jest określony.
- **Dolna i górna granica wybuchowości**
- **Dolna:** Nie dotyczy.
- **Górna:** Nie dotyczy.
- **Temperatura zapłonu:** Nie jest określony.
- **Temperatura rozkładu:** Nieokreślone.
- **pH** Nieokreślone.
- **Lepkość:** Nieokreślone.
- **Rozpuszczalność**
- **Woda:** nierozpuszczalny.
- **Współczynnik podziału n-oktanol/woda (wartość współczynnika log)** Nieokreślone.
- **Prężność pary** Nieokreślone.
- **Gęstość lub gęstość względna**
- **Gęstość:** patrz arkusz danych technicznych
- **Gęstość par** Nie ma zastosowania.
- **Charakterystyka cząsteczek** Nie jest określony.
- **9.2 Inne informacje**
- **Forma:** W postaci pasty
- **Temperatura palenia się:** Nieokreślone.
- **Właściwości wybuchowe:** Produkt nie jest grozi wybuchem, ale możliwe jest powstawanie par/ mieszanek powietrza groźących wybuchem.
- **Informacje dotyczące klas zagrożenia fizycznego**
- **Aerozole** brak
- **Płyny łatwopalne** brak

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

- **10.1 Reaktywność** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **10.2 Stabilność chemiczna**
- **Rozkład termiczny/ warunki których należy unikać:** Brak rozkładu przy użyciu zgodnym z przeznaczeniem. Unikać silnego rozgrzewania.
- **10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu:** Możliwość odszczepienia nieznacznych ilości formaldehydu Patrz punkt 5.2

(ciąg dalszy na stronie 5)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 4)

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

· **11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008**

· **Toksyczność ostra** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Istotne sklasyfikowane wartości LD/LC50:**

2768-02-7 trimetoksywinylosilan

Ustne LD50 7.100 mg/kg (rat)

Skórne LD50 3.200 mg/kg (rab)

Wdechowe LC50/4 h 16,8 mg/l (rat)

1760-24-3 N-(3-(trimetoksosilyl)propyl)ethylenediamine

Ustne LD50 2.995 mg/kg (rat)

Skórne LD50 >2.000 mg/kg (rab)

919-30-2 (3-aminopropyl)trietoksylian

Ustne LD50 1.570 mg/kg (rat)

Skórne LD50 4.290 mg/kg (rab)

870-08-6 dioctyltin oxide

Ustne LD50 2.500 mg/kg (rat)

· **Działanie żrące/drażniące na skórę**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę**

skórnie: nie uczulający

Źródło: Raport z badania OECD 406

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Działanie mutagenne na komórki rozrodcze**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Działanie rakotwórcze** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Szkodliwe działanie na rozrodczość**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Zagrożenie spowodowane aspiracją**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

· **Dalsze dane (do toksykologii eksperymentalnej):**

Produkt ulega hydrolizacji tworząc metanol (CAS nr 67-56-1). Metanol w przypadku jego wdychania, połknięcia i zetknięcia się ze skórą jest trujący. Metanol uszkodza organy wewnętrzne. Metanol jest łatwo zapalny. Przy wdychaniu mgieł aerozolowych mogą występować szkody zdrowotne.

· **11.2 Informacje o innych zagrożeniach**

· **Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego**

870-08-6 dioctyltin oxide: Wykaz II

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

· **12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu**

· **Inne wskazówki:** Produkt nie ulega biodegradacji.

· **12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB**

· **PBT:** Nie ma zastosowania.

· **vPvB:** Nie ma zastosowania.

· **12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego**

Informacje na temat właściwości zaburzających gospodarkę hormonalną znajdują się w części 11.

(ciąg dalszy na stronie 6)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 5)

- **12.7 Inne szkodliwe skutki działania**
- **Dalsze wskazówki ekologiczne:**
- **Wskazówki ogólne:**
Nie dopuścić do przedostania się do wód gruntowych, wód powierzchniowych bądź do kanalizacji.
Klasa szkodliwości dla wody 1 (samookreślenie): w ograniczonym stopniu szkodliwy dla wody

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

- **13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów**
- **Zalecenie:**
Usuwanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.
Po utwardzeniu materiał można utylizować wraz z odpadami domowymi lub przemysłowymi. Resztki nieużytego materiału (w postaci pasty lub płynu) należy utylizować jako odpady specjalne.
- **Opakowania nieoczyszczone:**
- **Zalecenie:**
Opakowania zanieczyszczone należy dokładnie opróżnić. Po odpowiednim oczyszczeniu mogą być poddane ponownemu przetworzeniu.
Opakowania, których oczyszczenie nie jest możliwe należy usuwać tak jak materiał.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

- **14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID**
- **ADR, IMDG, IATA** brak
- **14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN**
- **ADR, IMDG, IATA** brak
- **14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie**
- **ADR, ADN, IMDG, IATA**
- **Klasa** brak
- **14.4 Grupa pakowania**
- **ADR, IMDG, IATA** brak
- **14.5 Zagrożenia dla środowiska:** Nie ma zastosowania.
- **14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników** Nie ma zastosowania.
- **14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO** Nie ma zastosowania.
- **Transport/ dalsze informacje:** Nie przedstawia zagrożenia w znaczeniu powyższych zarządzeń.
- **UN "Model Regulation":** brak

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

- **15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny**
- **Rady 2012/18/UE**
- **Wskazane substancje niebezpieczne - ZAŁĄCZNIK I**
żaden ze składników nie znajduje się na liście
- **Rozporządzenie (UE) NR 649/2012**
870-08-6 dioctyltin oxide: Annex I Part 1
- **Dyrektywa 2011/65/UE w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym - Załącznik II**
żaden ze składników nie znajduje się na liście

(ciąg dalszy na stronie 7)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 6)

- **ROZPORZĄDZENIE (UE) 2019/1148**
- **Załącznik I - PREKURSORY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM (Górna wartość graniczna do celów wydawania pozwoleń na podstawie art. 5 ust. 3)**
żaden ze składników nie znajduje się na liście
- **Załącznik II - PREKURSORY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ZGŁOSZENIA**
żaden ze składników nie znajduje się na liście
- **Rozporządzenie (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych**
żaden ze składników nie znajduje się na liście
- **Rozporządzenie (WE) NR 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi**
żaden ze składników nie znajduje się na liście
- **Przepisy poszczególnych krajów:**
- **Klasa zagrożenia wód:**
Klasa szkodliwości dla wody 1 (samookreślenie): w ograniczonym stopniu szkodliwy dla wody.
- **Szczegóły statusu rejestracji międzynarodowej:**
Wymieniony w lub zgodny z następującymi inwentarzami:

AICS - Australia	nie wymienione
DSL - Canada	nie wymienione
ENCS - Japan	nie wymienione
NZIoC - New Zealand	nie wymienione
REACH - Europe	wymienione
IECSC - China	wymienione
ECL - Korea	wymienione
PICCS - Philippines	wymienione
TCSI - Taiwan	nie wymienione
TSCA - USA	wymienione
- **15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego:**
Ocena Bezpieczeństwa Chemicznego nie została przeprowadzona.

SEKCJA 16: Inne informacje

Dane opierają się na dzisiejszym stanie naszej wiedzy, nie określają jednak w sposób ostateczny właściwości produkcyjnych i nie mogą być uzasadnieniem prawomocnych umów.
Niniejsza karta charakterystyki jest zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006, Artykuł 31 zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/878.

- **Odnośne zwroty**
 - H226 Łatwopalna ciecz i pary.
 - H302 Działa szkodliwie po połknięciu.
 - H314 Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu.
 - H317 Może powodować reakcję alergiczną skóry.
 - H318 Powoduje poważne uszkodzenie oczu.
 - H319 Działa drażniąco na oczy.
 - H332 Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
 - H371 Może powodować uszkodzenie narządów.
 - H411 Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
- **Wydział sporządzający wykaz danych:** Tel.: 0049- (0)8684- 908- 2363
- **Partner dla kontaktów:** Tel.: 0049- (0)8684- 908- 2363 (-4300)
- **Data poprzedniej wersji:** 24.10.2023
- **Numer poprzedniej wersji:** 3
- **Skróty i akronimy:**
 - ADR: Accord relatif au transport international des marchandises dangereuses par route (European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
 - IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
 - IATA: International Air Transport Association
 - GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

(ciąg dalszy na stronie 8)

Karta charakterystyki

Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 05.02.2024

Numer wersji 4 (zastępuje wersję 3)

Aktualizacja: 23.10.2023

Nazwa handlowa: Novasil S-SP 7605

(ciąg dalszy od strony 7)

*EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances**ELINCS: European List of Notified Chemical Substances**CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)**LC50: Lethal concentration, 50 percent**LD50: Lethal dose, 50 percent**PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic**vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative**Flam. Liq. 3: Substancje ciekłe łatwopalne – Kategoria 3**Acute Tox. 4: Toksyczność ostra – Kategoria 4**Skin Corr. 1B: Działanie żrące/drażniące na skórę – Kategoria 1B**Eye Dam. 1: Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy – Kategoria 1**Skin Sens. 1: Działanie uczulające na skórę – Kategoria 1**Skin Sens. 1B: Działanie uczulające na skórę – Kategoria 1B**STOT SE 2: Działanie toksyczne na narządy docelowe (narażenie jednorazowe) – Kategoria 2**Aquatic Chronic 2: Stwarzające zagrożenie dla środowiska wodnego - długotrwałe zagrożenie dla środowiska wodnego – Kategoria 2**** Dane zmienione w stosunku do wersji poprzedniej**

pl